

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (43)

**СПЕЦВИПУСК
ДО ТИЖНЯ НАУКИ**

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 2 (43)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал
(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік
Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 10 від 18 травня 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(43) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 194с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

<i>Шершун Галина</i> , Екологічні реформи України на шляху до ЄС	5
--	---

НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Артемчук Валерія</i> , Освітній проект «Еко-халабуди» шляхи реалізації освіти для сталого розвитку в практику роботи закладу дошкільної освіти	6
<i>Кротюк Марія</i> , Фізичне виховання в закладі дошкільної освіти як основа формування здоров'я дітей дошкільного віку	12
<i>Перожиж Зоряна</i> , Моральне виховання дітей дошкільного віку за допомогою гри	15
<i>Рудь Яна</i> , Підготовка дітей дошкільного віку до школи за допомогою НМК «Буду вправним першачком»	17
<i>Балаба Яна</i> , Історичний вектор розвитку морального виховання дітей дошкільного віку	23
<i>Вознюк Віталіна</i> , Роль родини у формуванні особистості дітей раннього та передшкільного віку	27
<i>Гвоздинська Альона</i> , Предметний світ дітей дошкільного віку через призму інноваційних педагогічних технологій	29
<i>Титаренко Катерина</i> , Творчі ігри як засіб соціалізації дітей старшого дошкільного віку	33
<i>Гуменюк Ольга</i> , Розвиток мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку шляхом вивчення англійської мови	36
<i>Заїкіна Наталія</i> , Особливості ігрової діяльності дітей раннього дошкільного віку	39
<i>Камінська Ангеліна, Токар Любов</i> , Особливості виховання патріотизму у дошкільників в світлі сучасності	42
<i>Ключківська Карина</i> , Розвиток дошкільної освіти у педагогічному просторі України	46
<i>Козинець Олена</i> , Зарубіжний досвід дошкільного виховання	49
<i>Крисько Оксана</i> , Впровадження засобів казкотерапії з метою розвитку мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	52
<i>Кузнєцова Аліна</i> , Організаційно-педагогічні умови формування у дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя	54
<i>Кузьменко Тетяна, Токар Любов</i> , Українська народна іграшка як засіб морального виховання дітей дошкільного віку	56
<i>Купрата Лілія</i> , Розвиток морального виховання дітей дошкільного віку через призму педагогіки Марії Монтессорі	59
<i>Любченко Анна</i> , Особливості спілкування дітей раннього та передшкільного віку у різновікових групах закладів дошкільної освіти	61
<i>Мальченко Марія</i> , Моральне виховання дітей раннього передшкільного віку засобами казки	64
<i>Михальчук Ольга</i> , Становлення і розвиток дошкільної освіти у другій половині XX – початку XXI століття	67
<i>Ольхович Тетяна</i> , Розвиток морального виховання в умовах сучасної дошкільної освіти	70
<i>Погойдаш Вероніка</i> , Сучасні підходи взаємодії дошкільного закладу з родиною	73
<i>Пугаченко Олена</i> , Історичний розвиток гармонійного виховання дітей дошкільного віку	75
<i>Рекута Тетяна</i> , Використання інноваційних педагогічних технологій у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку	79
<i>Скалецька Діана</i> , Засоби масової інформації як фактор впливу на особистість дитини дошкільного віку	81
<i>Чеканцова Зоя</i> , STREAM – освіта дітей дошкільного віку як вектор інтегрованого навчання і виховання	84
<i>Тимошенко Альона</i> , Розвиток естетичного виховання дітей дошкільного віку	87
<i>Мокра Оксана</i> , Адаптація дітей дошкільного віку до навчання в школі шляхом співпраці батьків та закладу дошкільної освіти	89
<i>Федоришин Оксана</i> , Основи економічного виховання дітей дошкільного віку	92
<i>Щербатюк Катерина</i> , Ознайомлення з рідним містом як засіб патріотичного виховання дітей дошкільного віку	94

ПСИХОЛО-ПЕДАГОГІЧНА ЛАБОРАТОРІЯ

<i>Беспечна Анастасія</i> , Національно-патріотичне виховання учнів в системі роботи класного керівника	97
---	----

<i>Дякова Вікторія</i> , Характеристика провідних напрямів формування здорового способу життя школярів у освітньому процесі	100
<i>Зінченко Сніжана</i> , Організація партнерської взаємодії закладів освіти та сім'ї	104
<i>Михальчук Олеся, Мінова Єлизавета</i> , Використання інформаційно-комунікаційних технологій для організації самостійної роботи учнів основної школи в умовах дистанційного навчання	108
<i>Пономаренко Марія, Надкернична Любов</i> , Формування ключових компетентностей молодших школярів в умовах сучасної інноваційної освіти	111
<i>Вацак Крістіна</i> , Криптичне мислення сучасного педагога як складова його професійної компетентності	114
<i>Клименченко Наталія</i> , Комунікативний портрет вчителя	117
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З ІНОЗЕМНИХ МОВ</u>	
<i>Головська Ірина</i> , Використання техніки колажування у підготовці майбутніх вчителів до інтерактивної взаємодії з учнями на уроці іноземної мови	120
<i>Андрусенко Софія</i> , Тестування як ефективний засіб організації контролю вивчення англійської мови	123
<i>Гуркало Владислава</i> , Україномовні еквіваленти англійських фразеологізмів з онімів	126
<i>Кушнір Аліна, Вовк Анастасія</i> , The Beatles: Liverpool Accent	130
<i>Поліщук Інна</i> , Ігри як засіб розвитку фонетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку ..	132
<i>Синчук Діана</i> , Робота з пісенним матеріалом на уроках іноземної мови як засіб формуванні граматичної компетентності учнів основної школи	137
<i>Хоменко Юлія</i> , Проблематика перекладу політичних текстів	141
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</u>	
<i>Василевич Інна, Багрій Тетяна</i> , Розвиток професійної компетентності та практична діяльність вчителя української мови та літератури	145
<i>Козяр Міла</i> , Функціональне навантаження назв тварин в українських народних піснях	148
<i>Собчук Вікторія</i> , Особливості проведення уроків зарубіжної літератури з використанням інтерактивних технологій навчання	151
<i>Сілко Діана</i> , Фольклоризм української літератури як дескриптивний код	154
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Фольклорні образи та мотиви у творчості Тараса Шевченка	157
<i>Яременко Ярослава</i> , Образний світ поеми Максима Рильського «Мандрівка в молодість»	161
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</u>	
<i>Любчик Катерина</i> , Феномен і культурологічна місія проекту «musica sacra ukraine: партесний вимір»	163
<i>Гончар Тетяна, Чорна Наталія</i> , Організація театралізованої діяльності на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: вітчизняний та зарубіжний досвід	165
<i>Вилко Дарія</i> , Моделювання проблемних ситуацій як ефективний засіб розвитку пізнавальної активності учнів на уроках музичного мистецтва	169
<i>Чеховська Дарина</i> , Педагогічні засади розвитку мотиваційної сфери особистості музично-обдарованих учнів	172
<u>НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ</u>	
<i>Кальніченко Наталія</i> , Особливості викладання методики трудового навчання у студентів педагогічного коледжу з урахуванням вимог НУШ	174
<i>Валевська Ольга</i> , Підходи та стратегії навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти зрівняння методик вітчизняних та зарубіжних дослідників	176
<i>Юртин Вікторія</i> , Підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивної освіти	180
<u>ВІДОМІ ІМЕНА</u>	
<i>Козлова Олена</i> , Тема: «Богдан Хмельницький, як політик і людина», практичне заняття	182
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Михайло Драї-Хмара як представник українського неокласицизму	186
<i>Цимбал Тетяна</i> , Педагогічна система М. Монтессорі	189
<i>Вимоги до підготовки науково-методичних статей збірника «вісник науково-методичних досліджень» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу</i>	193

грамотної, безпечної, свідомої та адекватної поведінки в медійно-інформаційному просторі. Сучасне медіа-середовище є простором життєдіяльності дитини дошкільного віку, де засоби масової комунікації є важливим фактором її формування, виховання та соціалізації. Натомість у практиці дошкільної освіти зміст і педагогічний супровід соціалізації дошкільників відбувається без урахування цього фактора. Отже, в сучасних умовах існує необхідність підготовки педагогічних кадрів до формування соціальної компетентності дітей

дошкільного віку в контексті впливу ЗМІ. Подальшого дослідження потребує питання розробки сучасних форм і методів формування соціальної компетентності дітей у контексті впливу ЗМК; професійної підготовки вихователів до формування соціальної компетентності дітей дошкільного віку та взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї щодо формування соціальної компетентності дошкільнят у контексті впливу медіа-засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вознесенська О. Л. Сім'я в інформаційному суспільстві: зміна норми. *Психологічні перспективи*. Луцьк, 2010. Спецвипуск. С. 16–26.
2. Вознесенська О. Л. Навчатися ніколи не рано. Посібник для небайдужих батьків Київ : Золоті ворота, 2012. 268 с.
3. Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі : посібник для батьків / [І. В. Литовченко, С. Д. Максименко, С. І. Болтівець, М.-Л. А. Чеп, Н. М. Бугайова]. К. : ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим», 2010. 48 с.
4. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів : навч. посіб. / О. М. Томашевський, Г. Г. Цегелик, М. Б. Вітер, В. І. Дубук. К. : ЦУЛ, 2012. 296 с.
5. Медіа-культура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / [О. Т. Баришполець, Л. А. Найдьонова, Г. В. Мироненко, О. Є. Голубєва, В. В. Різун та ін.]; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. К. : Міленіум, 2010. 440 с.
6. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / В. Іванов, О. Волошенюк, Л. Кульчицька. Вид. 2-ге, стер. К. : АУП, ЦВЦ, 2012. 58 с.
7. Семчук С. І. Особливості впливу засобів масової інформації на соціалізацію дітей дошкільного віку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.08 Уманський ДПУ імені П. Тичини ; МОН України. К., 2011. 21 с.
8. Черешнюк І. О. Використання медіа-технологій у початковій школі : методичні рекомендації. Дніпро, 2016. С. 133.
9. Як сучасні мультфільми впливають на розвиток дитини URL : childdevelop.com.ua.

Стаття надійшла до редакції

05 травня 2023

STREAM – ОСВІТА ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ВЕКТОР ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ

УДК 373.2.091.313 – 004.247:[004:5:62:7]9

ЧЕКАНЦОВА ЗОЯ

вихователь комунального закладу «Дитячий навчальний заклад № 19 Вінницької міської ради»

Abstract. The article substantiates STREAM education as a new integrative approach to the development, education and training of preschool children. The task of forming general scientific ideas about the world in children was analyzed; introducing them to information and communication technologies; development of the ability to experiment, design; teaching children the basics of processing the content of the text, literacy, mathematics, as well as various types of art. The essence of the concept of "STREAM-education" is revealed, which is interpreted as STREAM = Science, Technology, Reading + Writing, Engineering, Arts and Mathematics - an acronym for the words - natural sciences, technology, reading + writing, engineering, art, mathematics.

Key words: *STREAM education of preschool children, STREAM centers, information and communication technologies.*

Постановка проблеми. Високий рівень освіти, в тому числі STEM-спеціальностей, має важливе значення для розвитку інноваційного потенціалу країни. Підготовку молодих новаторів слід розпочинати ще під час навчання в освітніх закладах початкового рівня. Особливо важливим є формування компетентностей особистості, її здібності до творчого, креативного мислення, вміння ефективно вирішувати складні проблеми побутового та професійного характеру, що визначає конкурентоспроможність людини в сучасних економічних умовах. Надзвичайно важливо забезпечити розвиток напрямів STEM-освіти в освітніх закладах, починаючи з дошкільного віку. Стратегічні напрями розвитку первинної ланки освіти, закладені у Базовому компоненті дошкільної освіти (Державному стандарті дошкільної освіти) нової редакції (2021р.), «Концепції освіти дітей раннього та дошкільного віку» (2020р.), передбачають формування компетенцій і особистісних якостей, що сприяють розвитку творчих і технічних здібностей, продуктивного та критичного мислення; сенсорних, інтелектуальних, творчих здібностей та інтересів дітей. Саме компоненти STREAM-освіти інтегрують в собі основні уявлення та уміння дітей дошкільного віку у сфері природничих наук, технологій, читання і письма, інженерії, мистецтва та математики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Новітній напрям інтегрованого підходу дошкільної освіти є предметом багатьох наукових досліджень, зокрема О.Бутурліної, Д. Васильєвої, Н. Гавриш, Н. Гутаревої, І. Кіндрат, К.Крутій, Н.Морзе, І.Стеценко та ін. Поняття інженерного мислення та його формування вивчали О.Годунова, Т.Кудрявцев, Л.Мізанова, В.Столяренко, Л.Столяренко, І.Церковна та ін. Закордонний досвід упровадження STEM-освіти, як основи STREAM-освіти, описано у дослідженнях D.Langdon, J.Schwab, B. Means, N. Morel, A. House, A. Nicolas та ін.

Мета статті: обґрунтування STREAM-освіти дітей дошкільного віку як вектора інтегрованого навчання і виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження. У психолого-педагогічних дослідженнях встановлено, що при формуванні елементарних математичних уявлень такі дії як моделювання, модифікація, трансформація дозволяють засвоювати сутність математичних понять [4]. Означені операції розвивають конструктивно-творчі здібності, уміння

за допомогою технічних засобів досягати якісно нового результату, сформувані основи інженерного мислення. Зазначимо, інженерне мислення має глибоку наукову складову. Тому, як основа формування інженерного мислення, у дошкільній педагогіці виділяється передінженерне мислення.

Характерними ознаками означеного типу мислення є:

1.Передінженерне мислення формується в процесі дослідно-експериментальної, дослідницько-конструкторської, творчої діяльності зрізними видами конструкторів (LEGO DUPLO, Lego Education Wedo та ін.).

2.Його результат на рівні практичної діяльності – загальнодоступний раціональний продукт, створений за допомогою експериментально-діагностичних методів пізнання предметів і явищ навколишньої дійсності (моделювання, модифікації і трансформації).

3.Від рівня сформованості передінженерного мислення залежить розвиток якостей інтелекту дітей (винахідливості, кмітливості, здогадки, прагнення до пошуку нестандартних рішень завдань), тому процес формування такого мислення не вимагає зайвої формалізації та стандартизації та спирається тільки на експериментальну і конструкторську базу.

4.У структуру передінженерного мислення входять раціональний, чуттєво-емоційний і аксіологічний елементи, пам'ять, уява, фантазія, інтелектуально-творчі здібності (здатності до абстрагування, аналізу, порівнянню, узагальненню, класифікації, вміння порівнювати предмети і явища, з'ясовувати закономірності, конкретизувати і впорядковувати), логіко-математичний досвід дитини, який дає можливість самостійно пізнавати і перетворювати навколишній світ [2; 5].

Саме на це, за словами вітчизняних і зарубіжних науковців та дослідників, (К. Крутій, Т. Грицишина, І. Стеценко, М. Поддьяков, О. Поддьяков), спрямована STREAM-освіта – новітній інтегрований підхід для розвитку, виховання дітей дошкільного віку.

Компонентами STREAM-освіти є: Science – природничі науки; Technology – технологія; Reading + WRITING – читання + письмо, розуміння змісту тексту; Engineering – інженерія; Arts – мистецтво; Mathematics – математика [3; 5].

Їх роль для пізнання світу дитиною дошкільного віку така: –Science, Technology,

Engineering, Mathematics – формування цілісної наукової картини світу;– Reading + Writing – опрацювання змісту тексту (його глибшого розуміння), підготовка руки до письма;– Arts – дає змогу через естетичне милування об'єктом здійснювати його пізнання, активізувати наочно-образне мислення.

Компоненти STREAM-освіти спрямовані на глибоке дослідження світу, всебічне його розуміння, розвиток мовлення і мислення, сенсорної та сенситивної сфер, навчання дітей використовувати здобуті знання у практичній діяльності. STREAM-напрямок є пріоритетним для розвитку культури інженерного мислення дітей старшого дошкільного віку. Перевагами його використання є: – тематичне навчання, а не предметне, у результаті чого дитина спостерігає зв'язок між різними науками; – використання наукових знань у буденному житті, у результаті дитина стає самостійною і більш пристосованою до практичного застосування знань; – розвиток критичного мислення та вміння розв'язувати проблеми, у результаті чого дитина розвиває неакадемічні навички та гнучке мислення; – надання віри у власні сили, у результаті чого дитина не боїться ризикувати та правильно реагувати на невдачі; – комунікація та командна робота, у результаті чого дитина вчиться співпрацювати; – креативні підходи до проєктної та творчої діяльності, у результаті чого дитина вчиться досліджувати, проєктувати, моделювати та конструювати у творчому просторі; – підготовка дитини дошкільного віку до технологізації життя,

результатом чого є розвиток технологічного, інженерного мислення [3, с. 23]. Особливе місце в розвитку основ інженерного мислення дитини займають інформаційно-комунікативні технології, використання яких дозволяє педагогу розвивати ІКТ компетенції вже з дошкільного віку. Дуже важливо, щоб дитина могла не тільки самостійно використовувати інформацію і здійснювати процес взаємодії, але і бути здатною до технічної творчості, моделювання та проєктування діяльності з метою її ефективної реалізації [1].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз вітчизняних та зарубіжних наукових праць дає підстави стверджувати, що головною особливістю дитини дошкільного віку є швидкий розвиток пізнавальної активності, допитливості, збагачення словникового запасу та світогляду. Спостерігається активний розвиток всіх процесів мислення, пам'яті, уваги, сприйняття, уяви, а також розумових дій. Провідним видом діяльності дітей дошкільного віку є гра. Досліджено теоретичні підходи та практичні підходи STEM-освіти та його відгалуження – STREAM-напрямок – новітній інтегрований підхід для розвитку, виховання дітей дошкільного віку. Компоненти STREAM-освіти – Science, Technology, Reading + WRITING, Engineering, Arts, Mathematics – спрямовані на глибоке дослідження світу, всебічне його розуміння, розвиток мовлення і мислення, сенсорної та сенситивної сфер, навчання дітей використовувати здобуті знання у практичній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кузьменко В. У. Розвиток індивідуальності дитини 3-7 років: монографія. К: ПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. 354 с.
2. Морозова Н. Г., Тихеева Е. І. Дошкільний вік: сенсорний розвиток і виховання. Дошкільне виховання. 1993. № 5. С. 54–55.
3. Пойда С. А. STEM, STEAM, STREAM як основа політехнічної освіти сучасного школяра. Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ. Вінниця: ВНТУ, 2016. С. 414–418.
4. Поніманська Т. І. Моральне виховання дошкільників К.: Вища школа, 2005. 150 с.
5. Харченко А. А. Інтеграція як освітня стратегія модернізації дошкільної освіти: зб. наук. пр. / ред. кол.: В. І. Очеретянко. Хмельницький: ХОППО, 2019. 550 с.

*Стаття надійшла до редакції
19 січня 2023*